

รายงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยงตามกลุ่มผู้สูงอายุ (ท02)

สำนักทันตสาธารณสุขได้ประสานให้จังหวัดสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยง ตามกลุ่มอายุ ได้แก่ เด็กเล็ก 18 เดือน ,กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ,กลุ่มอายุ 12 ปีในโรงเรียน และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ในชมรมผู้สูงอายุหรือในหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของปัญหาหลักตามกลุ่มอายุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามและประเมินสถานการณ์ด้านสุขภาพช่องปากของประชาชนตามกลุ่มอายุเป้าหมาย
2. เพื่อให้จังหวัดทราบผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรค

ระยะเวลา

มกราคม-สิงหาคม 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

1. แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยงเด็กเล็ก 18 เดือน ,กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ,กลุ่มอายุ 12 ปีในโรงเรียน และกลุ่มอายุ 60 ปีในชมรมผู้สูงอายุหรือในหมู่บ้าน
2. Probe สามารถใช้ WHO Probe หรือ Probe ที่ใช้ในคลินิกได้โดยจัดทำให้

นิยาม

ฟันผุ คือ ฟันที่มีรูผุ (cavity) ที่ด้านใดด้านหนึ่งบนฟัน หรือเป็นฟันผุที่กินลึกเข้าไปใต้เคลือบฟัน มีฟันหรือผุหนึ่งซี่

ปราศจากฟันผุ คือ ฟันทุกซี่ในช่องปากไม่มีประสบการณ์การเป็นโรคฟันผุ ทั้งผุ ถอน และอุด

ฟันตกกระ คือ ภาวะที่เคลือบฟันผิดปกติ ตั้งแต่เห็นเป็นแถบขาวขุนพาดขวางตัวฟัน ไปจนถึงขาวขุนทั้งซี่ ในระดับรุนแรงมีหลุมสีน้ำตาล โดยปกติการเป็นฟันตกกระจะสมมาตรคือเป็นทั้งซ้าย-ขวา

วิธีการ

สำรวจปีละ 1 ครั้ง เก็บข้อมูลโดยทันตบุคลากร จากนั้นสำนักงานสาธารณสุขส่งข้อมูลสำรวจมาที่สำนักทันตสาธารณสุขภายในเดือนกันยายนของทุกปี เพื่อสรุปวิเคราะห์ผลในภาพรวมและเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเอกสารและ website

จังหวัดคำนวณขนาดตัวอย่างจาก

$$n = \frac{Z^2 \alpha/2 P(1-P)}{d^2} * (deff)$$

ผลการสำรวจ(กลุ่มผู้สูงอายุ)

มีจังหวัดส่งข้อมูลมาภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2561 มีจังหวัดส่งข้อมูลเข้ามาทั้งสิ้น 26 จังหวัด พบว่าอายุเฉลี่ยของผู้สูงอายุ 66.7 ปี จำแนกเป็นเพศหญิงร้อยละ 62.5 เพศชายร้อยละ 37.5 ผู้สูงอายุที่ใช้ยารักษาโรคทางระบบ ร้อยละ 58.3 โรคเบาหวาน ผู้สูงอายุที่ไม่เป็น/ไม่รู้/ไม่เคยตรวจ มีร้อยละ 68.1 ในขณะที่ผู้ที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ร้อยละ 31.9 คุณได้ร้อยละ 28.8 คุณไม่ได้ ร้อยละ 3.1 ของผู้ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ผู้สูงอายุเคี้ยวหมาก ร้อยละ 13.7 ผู้สูงอายุที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 9.3 ใน 1 ปีที่ผ่านมาได้รับการป้องกัน/รักษาที่ไม่เน้นการตรวจสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 49.4

ผู้สูงอายุที่มีฟันแท้ใช้งาน 20 ซี่ขึ้นไป ร้อยละ 40.1 ผู้สูงอายุแปรงฟันแท่งก่อนนอน ร้อยละ 76.1 ใช้ไหมขัดฟันหรือแปรงซอกฟัน ร้อยละ 21.7 ผู้สูงอายุที่ดูแลซอกฟัน ร้อยละ 12.6 ผู้สูงอายุที่ฟันแท้ที่ใช้งานได้ 20ซี่และ 4 คู่สบแท่งหมัด ร้อยละ 16.7 ผู้สูงอายุที่ฟันแท้ที่ใช้งานได้ 20ซี่ และหรือ 4 คู่สบแท่งหมัด ร้อยละ 45.7 คู่สบฟันหลัง ผู้สูงอายุมีคู่สบฟันหลัง 0-3 คู่ ร้อยละ 40.1 สบตั้งแต่ 4 คู่ขึ้นไปแท่งหมัด ร้อยละ 32.5

กลุ่มอายุ 60 ปี	ผลสำรวจปี				
	2561	2560	2559	2558	2557
จำนวนจังหวัด	26	26	32	33	42
อายุเฉลี่ย	66.7				
เพศชาย	37.5				
เพศหญิง	62.5				
ผู้สูงอายุที่ใช้ยารักษาโรคทางระบบ	58.3	55.2			
เบาหวาน					
ไม่เป็น/ไม่รู้/ไม่เคยตรวจ	68.1				
คุมได้	28.8	27.3			
คุมไม่ได้	3.1	3.4			
ผู้สูงอายุที่เคี้ยวหมาก	13.7	14.8			
ผู้สูงอายุที่สูบบุหรี่	9.3	12.7			
ผู้สูงอายุที่แปรงฟันแท่งก่อนนอน	76.1	75.0			
ผู้สูงอายุที่ใช้ไหมขัดฟัน/แปรงซอกฟัน	21.7				
ผู้สูงอายุที่ฟันแท้ที่ใช้งานได้ 20ซี่	40.1	49.0	44.7	44.0	56.9
ผู้สูงอายุที่ดูแลซอกฟัน	12.6	26.6			
คู่สบฟันหลัง					
สบ 0-3 คู่	40.1				
สบตั้งแต่ 4 คู่ขึ้นไปทั้งหมด	32.5	39.5	29.5	29.1	23.4
สบตั้งแต่ 4 คู่ขึ้นไปแท้+เทียม	16.0	49.9			
สบตั้งแต่ 4 คู่ขึ้นไปเทียม+เทียม	11.4				
ไม่ใส่เทียม	79.6	79.7			
ใส่ฟันเทียม	20.4	20.3			
ใส่ <16 ซี่	35.8				
ใส่ ≥16 ซี่	21.1				
ใส่ทั้งปาก	43.1	23.6			
ในปีที่ผ่านมาได้รับการป้องกัน/รักษาไม่นับตรวจ	49.4	52.2			
ผู้สูงอายุที่ฟันแท้ที่ใช้งานได้ 20ซี่และ 4 คู่สบทั้งหมด	16.7		37.1		
ผู้สูงอายุที่ฟันแท้ที่ใช้งานได้ 20ซี่ หรือ 4 คู่สบทั้งหมด	45.7	47.3	44.7	44.0	

ผู้รวบรวม นส.วิจิตรา กุคำจัด
สรุปรายงาน นส.ณัฐมนันท์ ศรีทอง